

Beleidsnota Participatie in de gemeente Bergen Mei 2011

Samenvatting

In dit beleidskader wordt invulling gegeven aan de doelen die zijn geformuleerd in de participatievisie vastgesteld door de raad in januari 2010. In de participatievisie is bepaald dat Bergen vooral voorzieningen wil inzetten op het behalen van een startkwalificatie voor jongeren in de leeftijdscategorie 16 – 27 jaar en wil investeren in bijstandsgerechtigden van 45 jaar en in inburgeraars. Omdat de gemeente Bergen in 2010 nog geen klantgegevens had gedocumenteerd over de mate waarin een persoon inzetbaar is op de arbeidsmarkt en samenleving was het vooralsnog onduidelijk op welke wijze Bergen extra kon investeren in deze doelgroep. Daarom is in 2010 gestart met de invoering van de participatieladder. De participatieladder is een goed instrument om de mate van participatie van inwoners uit de gemeente in beeld te brengen. De participatieladder stelt dus niet alleen vast of mensen uiteindelijk een reguliere betaalde baan weten te vinden. Ook als iemand van een teruggetrokken bestaan de stap zet naar vrijwilligerswerk laat de ladder dat zien. Dat is immers ook een resultaat dat telt!

Participatie betekent dus in letterlijke zin 'deelnemen'. Echter deelnemen op zichzelf is geen doel maar een middel om te komen tot een bepaalde mate van zelfredzaamheid. Economische zelfredzaamheid is dan het hoogste doel. Echter niet alle personen lukt het om te kunnen voorzien in hun eigen levensonderhoud. Voor hen is maatschappelijke zelfredzaamheid het einddoel. Met de participatieladder is bepaald voor welke personen het mogelijk is terug te keren op de arbeidsmarkt.

Het participatiebudget wordt daarom ingezet voor het inkopen van participatievoorzieningen die gericht zijn op arbeidsinschakeling, voor uitkeringsgerechtigden met groeipotentieel op de participatieladder. Voor de overige categorie uitkeringsgerechtigden (degene waarvan terugkeer op de arbeidsmarkt niet meer – of niet op korte termijn- kan worden verwacht) zullen andere voorzieningen worden ingezet. Deze voorzieningen zullen uit andere budgetten worden bekostigd. Gedacht kan worden aan de AWBZ, WMO, schuldhelpverlening, minimabeleid etc. (voor meer informatie zie hoofdstuk 3). Deze keuze heeft dus ook consequenties voor de 45+ groep omdat alleen in personen met groeipotentieel wordt geïnvesteerd vanuit het participatiebudget.

Met behulp van de participatieladder is dus in beeld gebracht hoeveel personen groeipotentieel hebben om terug te keren naar de arbeidsmarkt en samenleving. Vervolgens kunnen de gestelde doelen in de participatievisie worden uitgevoerd. Om bij te houden hoe succesvol we zijn als gemeente zijn prestatieindicatoren benoemd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in het aantal personen dat gestimuleerd kan worden naar regulier werk en het aantal personen waarvan wordt verwacht dat maatschappelijke zelfredzaamheid het hoogste niveau is waarop personen duurzaam inzetbaar kunnen zijn. De prestatie indicatoren worden ingedeeld in twee clusters en zijn terug te vinden in hoofdstuk 5.

Tot slot zijn voor de korte en middellange termijn prestaties geformuleerd om gestelde doelen in de participatievisie te kunnen behalen (zie hiervoor hoofdstuk 6). Dit stelt de gemeente Bergen in staat de effecten van het gehele participatiebeleid te volgen. Via de huidige begrotingcyclus wordt de raad geïnformeerd over bereikte resultaten en prestaties.

Inhoudsopgave

	Pag.
Samenvatting	2
1. Inleiding	4
1.1. Aanleiding	4
1.2. Randvoorwaarden participatiebudget	4
1.3. Doelgroepen	5
1.4. Het beleid	6
2. Participatie in Bergen	6
2.1. Participatieladder	7
2.2. Soorten participatie voorzieningen	9
2.3. Criteria voor toekenning van voorzieningen	10
2.4. Inzet van voorzieningen en regionale samenwerking	10
3. Het Participatiebudget: financiële middelen en verantwoording	10
3.1. Financiële middelen	10
3.2. Budgetplafonds	12
3.3. Verantwoording	13
4. Prestatie indicatoren en resultaten	12
5. Ambitie / Prestaties 2011 – 2013	13
5.1 Ambities/ Prestaties korte termijn (binnen 1 jaar)	13
5.2. Prestaties Lange termijn (3 – 5 jaar)	14
6. Uitvoering van het participatiebeleid	14
6.1. Uitvoering	14
6.2. Registratiesystemen	15
6.3. Communicatie	16
<i>Afkortingenlijst</i>	16
<i>Begrippenlijst</i>	17
<i>Bijlage 1: Participatie in relatie tot de verschillende beleidsterreinen en budgetten</i>	
<i>Bijlage 2: De zes niveaus van participatie</i>	
<i>Bijlage 3: Vragenlijst intake Participatieladder</i>	
<i>Bijlage 4: De participatievoorzieningen en prijzen</i>	
<i>Bijlage 5: Resultaten van de Nul Meting</i>	
<i>Bijlage 6: Gemeenteprofiel: Terugval.</i>	

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Per 1 januari 2009 is de Wet op het participatiebudget (hierna: WPB) van kracht geworden. Daarmee hebben gemeenten 1 budget voor reïntegratie, inburgering en volwasseneducatie. Met de invoering van het participatiebudget ontstaat voor gemeente Bergen de mogelijkheid het huidige beleid ten aanzien van reïntegratie, inburgering en volwasseneducatie verder te professionaliseren.

De invoering van de Wet draagt bij aan het bevorderen van de arbeidsparticipatie en vergroot de maatschappelijke participatie door middel van educatie en inburgering.

Met de invoering van de Wet hebben gemeenten meer beleids- en bestedingsruimte gekregen. Door het ontschotten van de budgetten voor reïntegratie, inburgering en volwasseneducatie kunnen gemeenten inwoners individueel maatwerk bieden om mensen makkelijker aan een baan te helpen. De Wet Participatiebudget koppelt de middelen van de drie bestaande wetten (de WWB, De WI en de WEB). De wetgeving verandert echter niet. De bij de wet horende budgetten blijven ook apart op de begroting van de Ministeries staan. Echter gemeenten ontvangen één budget voor het uitvoeren van de wetten. Hierdoor hebben gemeenten meer ruimte gekregen om lokaal maatwerk te verrichten en met het budget de nadruk te leggen op de doelgroepen die zij willen bedienen. Gemeenten hebben meer ruimte gekregen om te bepalen wie in aanmerking komt voor bepaalde (evt. gecombineerde) voorzieningen. Tegelijkertijd betekent dit dat de gemeente voor haar inwoners een breed aanbod aan participatievoorzieningen dient te creëren om op de individuele behoefte van haar inwoners in te kunnen spelen.

Door het formuleren van een integraal participatiebeleid wordt ondersteuning op maat geboden aan inwoners uit Bergen. Dit biedt kansen om in te spelen op de multi problematiek van onze cliënten en inwoners. Deze brede aanpak versterkt de visie op maatschappelijke ondersteuning (Wet Maatschappelijke Ondersteuning). Tevens wordt met dit integrale participatiebeleid verbinding gezocht met andere beleidsterreinen als AWBZ, WIJ, WI, WEB, WSW¹ om de burger optimaal te kunnen bedienen.

Visie WMO: "Meedoen ongeacht iemands maatschappelijke, economische positie ongeacht beperkingen"².

1.2 Randvoorwaarden participatiebudget

Hoewel gemeenten meer beleids- en bestedingsruimte hebben gekregen is het participatiebudget wel een **specifieke uitkering** aan gemeenten. Het participatiebudget mag onder bepaalde voorwaarden worden besteed aan voorzieningen. Er zijn vier regels waar de gemeente zich aan moet houden.

Allereerst moeten gemeenten het budget besteden aan de inkoop van **participatievoorzieningen** die zich richten op re-integratie naar de **arbeidsmarkt**.

Participatievoorzieningen kunnen we onderscheiden in 3 categorieën:

1. Voorzieningen gericht op de duurzame arbeidsinschakeling, zoals gesubsidieerde arbeid, stage of vrijwilligerswerk als onderdeel van een re-integratietraject, loonkostensubsidie, sociale activering.

¹

WMO: Wet Maatschappelijke Ondersteuning

WWB: Wet Werk en Bijstand

WI: Wet Inburgering

WSW: Wet sociale Werkvoorziening

AWBZ: Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten

WIJ: Wet Investeren In Jongeren

WEB: Wet Educatie Beroepsoponderwijs

² Bron: Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning & Volksgezondheid gemeente Bergen 2008 – 2011, p. 9.

2. Inburgeringsvoorzieningen en/ of taalkennisvoorzieningen. Voorzieningen die opleiden tot het staatsexamen NT2 of het inburgeringsexamen, of een opleiding die nodig is voor het afronden van een MBO opleiding niveau 1 of 2.
3. Opleidingen tot volwasseneducatie, zoals educatie gericht op het maatschappelijk functioneren, Voortgezet Algemeen Volwassen Onderwijs (VAVO) of NT2 cursussen.

Ten tweede is uitdrukkelijk bepaald dat uitvoeringskosten³ niet uit het participatiebudget mogen worden betaald. De uitvoeringskosten moeten door de gemeente zelf worden betaald. De kosten voor het inzetten van participatievoorzieningen moeten direct toe te rekenen zijn aan de re-integratie en participatie van individuen.

Ten derde mogen participatievoorzieningen alleen worden ingekocht voor **individuele burgers** die vallen onder de wettelijke doelgroep bestaande uit:

- 16 –17 jarigen die zijn ontheven van de kwalificatieplicht of voor wie schooluitval dreigt, maar die door een leerwerktraject toch nog een startkwalificatie kunnen behalen
- personen van 18 jaar of ouder zijnde (niet) uitkeringsgerechtigden

Het budget mag dus **niet** ingezet worden voor **collectieve doeleinden**.

Ten vierde geldt voor het budgetonderdeel **educatie** dat deze tot 31 december 2012 zijn geormerkt. Deze middelen moeten worden besteed bij een ROC. Bergen heeft hiervoor een raam-/productovereenkomst afgesloten met het ROC Horizon College te Alkmaar.

1.3. Doelgroepen

Door de invoering van de Wet Participatiebudget en de daarmee gepaard gaande ontschotting van de budgetten voor re-integratie, inburgering en volwasseneducatie, is de doelgroep, die duurzaam begeleid moet worden naar de arbeidsmarkt, breder geworden.

In de vorige paragraaf is de belangrijkste doelgroep van het participatiebudget al even genoemd. In de participatievisie heeft de raad bovendien specifieke aandacht gevraagd voor *“jongeren, bijstandsgerechtigden boven de 45 jaar en inburgeraars”*.

Tegelijkertijd ontvangt de gemeente geen ruimer rijksbudget om deze doelgroepen te bedienen. Deze doelgroepen overlappen eveneens het beleidsterrein van de WMO en AWBZ. Maar ook van de WWB, WIJ, WI, WEB, WSW⁴, waaronder vallen;

- de WMO doelgroep
- Jongeren
- Allochtonen
- Laaggeletterden
- (Ex) psychiatrische patiënten
- Lichtverstandelijke gehandicapten
- Alleenstaande Ouders met een bijstandsuitkering

Bergen moet dus bepalen hoeveel middelen zij vanuit het participatiebudget wil inzetten om de maatschappelijke en economische zelfredzaamheid van personen te stimuleren.

Anderzijds kan maatschappelijke participatie dus ook bekostigd worden uit de WMO en / of de AWBZ. De mate waarin inwoners ondersteuning nodig hebben bepalen de inzet van het participatiebudget.

³ Uitvoeringskosten: dit zijn kosten voor bijvoorbeeld de inhuur van Stichting Inova om de Wet Inburgering voor de gemeente Bergen uit te voeren. Of uitvoeringskosten voor het uitvoeren van Loon Boven Uitkering.

WMO: Wet Maatschappelijke Ondersteuning

WWB: Wet Werk en Bijstand

WI: Wet Inburgering

WSW: Wet sociale Werkvoorziening

AWBZ: Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten

WIJ: Wet Investeren In Jongeren

WEB: Wet Educatie Beroepsopleiding

1.4. Het beleid

Dit beleidskader bevat beleidswijzigingen ten opzichte van het verleden, want het participatiebudget wordt in de komende jaren flink gekort door het Rijk. Daarnaast kende Bergen in het kalenderjaar 2010 een overrealisatie op het participatiebudget vanwege de oplopende werkloosheid, als gevolg van de kredietcrisis. Om de uitgaven van het participatiebudget op hetzelfde peil te brengen als de inkomsten dienen er keuzes gemaakt te worden over de inzet van het participatiebudget. Tegelijkertijd biedt dit kansen om de uitvoering aan uitkeringsgerechtigden te professionaliseren. Daarmee kan de dienstverlening aan de inwoners van Bergen verder worden geoptimaliseerd en draagt dit beleid bij aan verdere maatschappelijke participatie en duurzame uitstroom op de arbeidsmarkt.

In de participatievisie is bepaald dat we vooral voorzieningen willen inzetten op het behalen van een startkwalificatie voor jongeren in de leeftijdscategorie 16 – 27 jaar. Er moet meer geïnvesteerd worden in bijstandsgerechtigden van 45 jaar. Daarnaast dienen inburgeraars zoveel mogelijk te worden toegerust om in te stromen op de arbeidsmarkt. Bergen wil haar inwoners stimuleren “mee te doen” en zo meer deel te laten nemen aan de samenleving om hen in staat stellen een duurzame positie op de arbeidsmarkt te behalen.

De gemeente heeft de beleidsvrijheid om bepaalde doelgroepen actief te benaderen en hen gebruik te laten maken van het participatieaanbod. Bergen moet zich in eerste instantie inzetten voor burgers die een *wettelijke plicht* hebben om te participeren (“moeten meedoen”). Bewoners die een uitkering ontvangen hebben de plicht zich in te zetten voor werk, sociale activering of re-integratie. Om hen te stimuleren is het belangrijk inzicht te krijgen in hun activeringsbehoefte. Bergen dient haar bewoners niet alleen te *kennen*, maar dient ook na te gaan welke beperkingen en belemmeringen inwoners ervaren om te *kunnen* deelnemen aan de maatschappij. Ook dient in beeld te worden gebracht welke instrumenten worden ingezet om de doelgroep te bedienen om te kunnen voorzien in hun behoeften. Daarnaast kan Bergen zich inzetten voor inwoners die *geen wettelijke plicht* hebben om te participeren maar wel “willen meedoen”. Personen met een sociaal, economische en maatschappelijke achterstandspositie kunnen eveneens door het participatiebudget in staat gesteld worden ‘deel te nemen’ in de samenleving. Deze beleidsnotitie beschrijft de wijze waarop deze doelen gerealiseerd kunnen worden.

2. Participatie in Bergen

Bergen koerst op een actieve samenleving en verwacht dat inwoners actief benaderd worden in het kader van participatie. Dit hoofdstuk legt het begrip participatie nader uit, geeft aan hoe participatie kan worden gemeten en legt een verbinding met de voorzieningen die de participatie van inwoners uit Bergen kunnen bevorderen.

Actief deelnemen (“*participeren*”) aan de maatschappij kan op drie manieren:

1. Sociale participatie: een persoon heeft minimaal één keer per week fysiek contact met mensen die géén huisgenoten zijn. Hieronder vallen ook activiteiten voor ‘professionele dagbesteding’ waaronder; bezoek aan kerk/moskee, regelmatige mantelzorg voor niet huisgenoten, deelname aan activeringsclubs.
2. Maatschappelijke participatie: een persoon neemt minimaal één keer per week deel aan activiteiten waarbij hij/zij fysiek contact heeft met anderen in georganiseerd verband zoals verenigingen en/ of opleidingen. Daarnaast kan een persoon taken uitvoeren met verantwoordelijkheden naar anderen. Hieronder vallen activiteiten als het volgen van een reïntegratie,- inburgering,- educatieaanbod zonder werkcomponent, een lidmaatschap van een vereniging of vrijwilligerswerk.
3. Arbeidsparticipatie: het hebben van werk waarvoor een vergoeding (werken met behoud van uitkering/ of salaris) wordt ontvangen, bijvoorbeeld: regulier werk, gesubsidieerd werk, maatschappelijke stages, duale inburgeringstrajecten met een werkcomponent, BOL opleidingen⁵.

⁵ BOL Opleiding: Een dagopleiding met zo nu en dan een stage.

Participatie betekent dus in letterlijke zin 'deelnemen'. Echter deelnemen op zichzelf is geen doel maar een middel om te komen tot een bepaalde mate van **zelfredzaamheid**.

Het zou wenselijk zijn als alle inwoners uit Bergen op deze drie bovenstaande niveaus actief deelnemen. Maar het lukt niet iedereen zich op eigen kracht in te zetten in de samenleving. Mensen kunnen onvoldoende **economisch of maatschappelijk zelfredzaam** zijn. Een persoon is onvoldoende economisch zelfredzaam indien een persoon geen werk heeft en leeft op 120% van het Wettelijk Minimum Loon. Het hebben van werk is noodzakelijk voor duurzame arbeidsparticipatie. Mensen die niet werken zijn afhankelijk van anderen en daardoor beperkt zelfredzaam. Niet werken kan verschillende oorzaken hebben als een laag opleidingsniveau, het niet beheersen van de Nederlandse taal, of het hebben van weinig werkervaring. Deze beperkingen belemmeren de economische zelfredzaamheid. Om deel te kunnen nemen aan de maatschappij speelt **maatschappelijke zelfredzaamheid** een rol. Personen dienen te beschikken over bepaalde basisvaardigheden zoals het spreken van de Nederlandse taal, kennis hebben van de Nederlandse normen en waarden binnen de samenleving, kunnen omgaan met geld, rekenvaardigheden en digitale vaardigheden. Het ontbreken van deze basisvaardigheden belemmert de maatschappelijke zelfredzaamheid van mensen en verkleint de kans op economische zelfredzaamheid.

Kort samengevat wordt onder zelfredzaamheid verstaan:

- Kennis van de Nederlandse taal
- Kennis van de Nederlandse samenleving
- Kennis en vaardigheden met betrekking tot sociale omgang en communicatie
- Beschikkingen over financiële rekenkundige vaardigheden.
- Beschikken over een startkwalificatie
- Deelnemen aan reguliere arbeid

2.1. De participatieladder

De participatieladder is een instrument die de mate van economische en maatschappelijke zelfredzaamheid kan bepalen. In 2008 is op initiatief van 12 gemeenten de participatieladder ontwikkeld. De participatieladder blijkt een goed instrument te zijn om de mate van participatie van inwoners uit de gemeente in beeld te brengen. De participatieladder stelt niet alleen vast of mensen uiteindelijk een reguliere betaalde baan weten te vinden. Ook als iemand van een teruggetrokken bestaan de stap zet naar vrijwilligerswerk laat de ladder dat zien. Dat is immers ook een resultaat dat telt. De afstand die een persoon heeft tot de arbeidsmarkt bepaalt tevens de mate van economische en maatschappelijke zelfredzaamheid. Tevens brengt de participatieladder het effect van het beleid in beeld en meet de doelmatigheid van ingezette participatievoorzieningen.

De participatieladder (zie hiervoor figuur 1 op pagina 8) heeft zes treden waarbij trede 1 uitgaat van een teruggetrokken geïsoleerd bestaan en trede 6 economische zelfredzaamheid in de vorm van betaald werk. Het hoogste doel voor een klant is het bereiken van trede 6. In onderstaand figuur worden de trede van de participatieladder schematisch weergegeven (in bijlage 2 worden de zes niveau's van participatie nader uitgeschreven).

Figuur 1: De Participatieladder

Een klant wordt, op basis van een korte vragenlijst, door de klantmanager op een bepaald trede van de participatieladder geplaatst (de korte vragenlijst is bijgevoegd in bijlage 4). Tevens wordt bepaald of een persoon een bepaalde mate van groeipotentieel heeft. De klantmanager heeft jarenlange ervaring in het werken met deze doelgroep. Op basis van de klantintake, gegevens over sociale/ medische indicatie kan de klantmanager zich een goed beeld vormen over het groeipotentieel van de uitkeringsgerechtigden. Het groeipotentieel geeft de mate van ontwikkeling aan op de trede van de participatieladder. Vervolgens kunnen gericht participatievoorzieningen als een traject voor maatschappelijk hulpverlening, een opleiding of vrijwilligerswerk worden ingezet om de maatschappelijke of economische zelfredzaamheid te vergroten. Dit kunnen dus net zo goed instrumenten zijn die via de WMO of via de AWBZ worden gefinancierd. Door de effecten van aangeboden voorzieningen te kennen, kan de gemeente een optimale mix van instrumenten vaststellen en tot integraal beleid komen.

Met ingang van 1 juli 2010 is binnen de gemeente Bergen de participatieladder geïmplementeerd in de automatiseringssystemen. Per 1 november 2010 is gestart met het indelen van alle klanten op de participatieladder. Het overgrote deel van het klantenbestand was op peildatum 1 januari 2011 door de klantmanagers ingedeeld op de participatieladder (in totaal 175 personen van het totale klantenbestand van 193 personen). Hieronder wordt het groeipotentieel van klanten per leeftijdscategorie weergegeven.

Tabel 1: Groeipotentieel van uitkeringsgerechtigden naar leeftijdscategorie

Leeftijdscategorie	Aantal Personen met een Uitkering	Waarvan met groeipotentieel	Waarvan zonder groeipotentieel
>16- < 27 jaar	10	10	0
> 27 jaar - < 45 jaar	46	33	13
> 45 jaar	119	38	81
Totaal	175⁶	81	94

Uit de resultaten van **de eerste nulmeting van de participatieladder** blijkt dat 81 personen (10+33+38) in staat zijn één of meer treden te groeien op de participatieladder. Zij kunnen dus via trajecten gericht op arbeidsinschakeling geholpen worden aan een baan. **Daarom wordt voorgesteld om de komende twee jaar te investeren in personen met groeipotentieel.** Voor 94 personen is de afstand tot de arbeidsmarkt dermate groot dat voor hen het hoogst haalbare doel maatschappelijke zelfredzaamheid is. Deze groep staat zover af van de arbeidsmarkt dat het voor hen niet haalbaar is om op trede 6 van de participatieladder te komen. Het gaat hier om moeilijk bemiddelbare personen die niet direct toe geleid kunnen worden naar de arbeidsmarkt. Deze klanten hebben te maken met

⁶ Op 1 januari 2011 waren in **totaal 175 personen** van het totale klantenbestand van **193 personen** ingedeeld op de trede van de participatieladder.

multiproblematiek⁷. Daarnaast is de doelgroep 45+ moeilijk te bemiddelen omdat zij gedurende een lange periode aan de kant hebben gestaan en door hun leeftijd minder snel door werkgevers worden aangenomen. In bijlage 5 zijn de volledige resultaten van de eerste nulmeting weergegeven.

2.2. Soorten voorzieningen

Door de mate van participatie van inwoners uit Bergen vast te leggen wordt inzichtelijk welk aanbod aan participatievoorzieningen nodig is om de beperkingen die de maatschappelijke en economische zelfredzaamheid in de weg staan, ongedaan te maken. Hierna wordt beschreven welke voorzieningen voor de doelgroep ingezet kunnen worden. Bergen kent drie soorten participatievoorzieningen⁸.

1. Participatievoorzieningen gericht op arbeidsinschakeling (re-integratie)
2. Participatievoorzieningen gericht maatschappelijke zelfredzaamheid
3. Participatievoorzieningen gericht op aanpalende behoeften

Onder **participatievoorzieningen** die gericht zijn op de **arbeidsinschakeling** wordt verstaan:

- Jobhunting
- Jobcoaching
- Sollicitatietrainingen
- Stages
- Bemiddeling naar regulier werk
- Bemiddeling naar een “beschermd” werkomgeving
- Bemiddeling naar werkleerbanen
- Voorzieningen die gericht zijn om een startkwalificatie te behalen (zoals het VAVO)
- Voorzieningen die gericht zijn op een educatieve toerusting (zoals een Beroepsoriëntatie onderzoek)

Onder **participatievoorzieningen** die gericht zijn op **maatschappelijke zelfredzaamheid** worden voorzieningen verstaan die er voor zorgen dat de maatschappelijke zelfredzaamheid van personen kan worden bevorderd of behouden blijft, zoals:

- Taal en maatschappelijke participatie (voor inburgeraars)
- Taal en werk of ondernemerschap (voor inburgeraars)
- Opvoeding en opgroeien
- Alfabetiseringscursussen
- Minimabeleid van Bergen
- WMO waaronder; centrum voor jeugd en gezin, jongerenwerk, mantelzorg en Gesubsidieerde instellingen bij vrijwilligerswerk

Onder **participatievoorzieningen** gericht op **aanpalende behoeften** wordt bedoeld voorzieningen die de inzet van bovengenoemde voorzieningen kunnen ondersteunen om deelnamen van inwoners te kunnen garanderen, zoals:

- Kinderopvang
- Schuldhulpverlening
- Gastouderprojecten
- Studiefinanciering
- Kinderbijslag

⁷ Voorbeelden van multi- problematiek: drugs/alcohol verslaving gecombineerd met schuldenproblemen, of andere problemen van psychische, verstandelijke, lichamelijke aard.

⁸ In bijlage 3 worden de participatievoorzieningen weergegeven die Bergen momenteel afneemt van betrokken organisaties.

2.3. Criteria voor toekenning van voorzieningen

De voorzieningen moeten bijdragen aan het behouden van duurzame economische en maatschappelijke zelfredzaamheid. Dit moet op een doelmatige manier worden bereikt. Daarom zijn er criteria opgesteld die gelden bij de toekenning van een participatievoorziening.

- De aanvrager behoort tot de doelgroep als omschreven in hoofdstuk 2.2. en is beperkt maatschappelijk of economisch zelfredzaam.
- De aangeboden participatievoorziening draagt bij aan de kortst mogelijke weg naar het behalen van een startkwalificatie, duurzame inzetbaarheid in de samenleving of op de arbeidsmarkt.
- Educatie of andere aangeboden opleidingen duren niet langer dan 1 jaar tenzij voor het behalen van een startkwalificatie een langere periode noodzakelijk is.

2.4. Inzet van voorzieningen en regionale samenwerking

Binnen het participatiebeleid is het actief benaderen en vinden van *niet actieve* burgers belangrijk. Daarom zal de gemeente de samenwerking met interne en externe partijen verder moeten uitbouwen. De gemeente moet zich verbinden aan een netwerk van partijen om de dienstverlening aan haar burgers te kunnen optimaliseren. Door bijvoorbeeld het stimuleren van inburgering op de werkvloer bij lokale bedrijven kunnen wellicht stages (of werkervaringsplaatsen) eveneens worden afgenomen.

Ook wordt specifieke kennis op het gebied van taalonderwijs: inburgerings-, en alfabetiseringscursussen ingekocht bij reguliere onderwijsinstellingen als het ROC Horizon College en Stichting Inova Alkmaar.

Voorts zal de gemeente zich de komende jaren verder inspannen om het netwerk in het veld van vluchtelingenwerk, schuldhulpverlening, maatschappelijke ondersteuning te optimaliseren en haar samenwerkingsrelaties verder uitbouwen. Gedoeld wordt op de samenwerking met externe partijen, als het UWV werkbedrijf, het jongerenloket, jongerenwerk, de Vrijwilligerscentrale etc.

Voor het optimaliseren van de samenwerking heeft Bergen zich aangesloten bij de regionale ketensamenwerking met het Werkplein Alkmaar waar gewerkt wordt aan een "integrale intake" voor klanten die in aanmerking komen voor een uitkering en waarbij zoveel mogelijk partijen gezamenlijk optrekken. Zo ontstaan aaneengesloten gecombineerde trajecten die de weg naar de reguliere arbeid moeten verkorten.

Daarnaast heeft de consulent een belangrijke sturingsrol binnen de gemeente. Zij zijn het eerste aanspreekpunt en begeleiden klanten individueel naar reguliere arbeid, daar waar het kan. Dat betekent dat zij als eerste in staat zijn om persoonlijke belemmeringen van de klant te kunnen beoordelen. Door een brede klantintake kan tevens inzicht worden verkregen in aanpalende behoeften van de klant om maatschappelijke of economische zelfredzaamheid te bevorderen of te behouden.

3. Het Participatiebudget: financiële middelen en verantwoording

Dit hoofdstuk gaat over de financiering van het participatiebeleid en de verantwoording die afgelegd moet worden naar het Rijk.

3.1. Financiële middelen

Bergen ontvangt een inkomensdeel om de inkomensvoorziening van uitkeringsgerechtigden te bekostigen. Dit bedrag zit tegenwoordig in de Wet BUIG⁹. Dit budget is toereikend om alle gemeentelijke uitkeringen (WWB/ WIJ, IOAW/ IOAZ) van te betalen. Indien er een overschot ontstaat op de Wet BUIG dan mag de gemeente het overschot behouden. Dit overschot kan de gemeente creëren door klanten op een re-integratietraject te plaatsen waarbij deze klanten een inkomen gaan verdienen en de gemeente geen uitkering meer hoeft te betalen.

⁹ Wet Buig: Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten.

Het werkdeel van het participatiebudget bestaat uit drie budgetten namelijk de middelen van re-integratie, inburgering en educatie en zijn bedoeld voor het inkopen van participatievoorzieningen die gericht zijn op het toeleiden naar de arbeidsmarkt alsmede het vormgeven van maatschappelijke activering. De gemeente Bergen wordt in haar uitgaven voor het inkopen van participatievoorzieningen beperkt door de Rijksoverheid. Dit omdat er een limiet op het participatiebudget zit. Er is dus geen sprake van een open einde regeling. Het budget voor de gemeente Bergen is als volgt verdeeld:

Verwachte inkomsten	2010	2011	Prognose 2012	Opmerking
Re-integratie rijksbijdrage	863.164	801.444	721.300	in 2012 afname 10%
Inburgering	167.456	113.597	79.518	in 2012 afname 30%
Volwassen educatie	214.188	167.099	113.564	in 2013 afname 20%
Totaal Participatiebudget	1.244.808	1.082.140	914.382	
Structurele eigen bijdrage gemeente i.v.m. uitvoeringskosten uit de algemene middelen	149.000	104.000	104.000	
Bij najaarsnota 2010	438.013	0	0	
Vrijval uitvoeringskosten 2011 voor sociale afbouw WIW/ID banen		45.000		
Totale inkomsten Participatiebudget	1.831.821	1.231.140	1.018.382	

Daarnaast krijgen de beleidsterreinen inburgering en educatie een aantal outputverdeelmaatstaven, waarmee de hoogte van het participatiebudget, zij het in beperkte mate, door de gemeente te beïnvloeden is. Wanneer gemeente op de onderdelen inburgering en educatie beter scoren dan andere vergelijkbare gemeenten wordt het participatiebudget twee jaar later naar boven bijgesteld.

Deze budgetsystematiek belooft dus een actieve houding van de gemeente. De outputverdeelmaatstaven die een rol spelen voor inburgering zijn:

- het aantal gestarte inburgeringsvoorzieningen,
- het aantal gestarte duale inburgeringsvoorzieningen en;
- het aantal behaalde inburgeringsexamens.

De outputverdeelmaatstaven die voor volwasseneducatie een rol spelen zijn:

- het aantal ingekochte cursussen basiseducatie,
- het aantal VAVO trajecten,
- het aantal behaalde VAVO examens en
- het aantal behaalde staatsexamens NT1 of 2.

Het overgrote deel van het participatiebudget wordt bepaald door het werkdeel van het participatiebudget onderdeel re-integratie. De middelen voor re-integratie worden bepaald aan de hand van onder andere het aantal mensen met een WW- en WWB uitkering en de omvang van de beroepsbevolking. Hierdoor blijft het grootste gedeelte van het budget objectief verdeeld en niet beïnvloedbaar door gemeente.

Daarnaast is voor de uitvoering van de Wet Investeren in Jongeren geen extra budget beschikbaar. De kosten voor de uitvoering van deze wet vallen tevens onder het participatiebudget. Daarnaast wordt opgemerkt dat door de nieuwe kabinetsplannen de omvang van het participatiebudget flink wordt gekort. Deze bezuinigingen hebben gevolgen voor het aantal en de inhoud van participatievoorzieningen die wij aanbieden. Naar verwachting zullen de middelen voor participatie jaarlijks met 20% afnemen.

3.2. Budgetplafonds

Jaarlijks wordt een begroting opgesteld voor het totale participatiebudget. Tevens worden de budgetplafonds voor de afzonderlijke wetten weergegeven en wordt bepaald hoeveel middelen per participatievoorziening worden ingezet. Uitgangspunt voor de verdeling van de

budgetten zijn de drie wetten; de Wet inburgering, Wet Educatie Beroepsonderwijs en de Wet Werk en Bijstand.

De middelen voor inburgering worden ingezet voor het uitvoeren van de landelijke taakstelling (dat wil zeggen het realiseren van 20 inburgeringsvoorzieningen aan de doelgroep). De middelen voor educatie moeten tot 31 december 2012 worden besteed bij een ROC. Daarna treedt de marktwerking in. De gemeente Bergen heeft met het ROC Horzion College een overeenkomst afgesloten waarin een specifiek opleidingsaanbod voor de volgende doelgroepen wordt afgenomen:

- Deelnemers die een tweede kans grijpen om deelcertificaten en diploma's VMBO theoretische leerweg, MAVO en HAVO willen halen voor het verkrijgen van een startkwalificatie
- Ex-inburgeraars die hun taalvaardigheden verder willen verbeteren na het behalen van hun inburgeringsexamen
- Alfabetiseringscursussen voor laaggeletterde Nederlandssprekenden
- Cursussen voor het opdoen van vaardigheden die nodig zijn voor sociaal maatschappelijk functioneren.

Dat betekent dat Bergen alleen **de middelen van het onderdeel re-integratie** kan inzetten **voor de inkoop van participatievoorzieningen** aan doelgroep met groeipotentieel op de participatieladder. Door het vergroten van deelname aan regulier betaalde arbeid wordt eveneens het aantal inwoners in Bergen vergroot dat economische zelfredzaam is.

3.3. Verantwoording

Jaarlijks vindt een verantwoording plaats aan het Rijk. Omdat gemeente maar één budget ontvangt van het Rijk hoeft zij daarover ook maar één verantwoording in te dienen. Budgetverantwoording vindt plaats op basis van het baten en lastenstelsel. Dat betekent dat de verantwoording aan het Rijk plaatsvindt via de bijlage in de gemeentelijke jaarrekening. Hierbij moeten gemeenten aantonen dat het participatiebudget rechtmatig is besteed en dat de participatievoorzieningen worden bestemd voor de juiste doelgroep.

4. Prestatie indicatoren en resultaten

Dit hoofdstuk beschrijft de wijze waarop behaalde beleidseffecten en resultaten worden gemeten. Dit is belangrijk om vast te stellen of de gestelde doelen in de participatievisie zijn behaald. Daarin werd aangegeven dat er meer geïnvesteerd moet worden in jongeren zonder startkwalificaties, in bijstandsgerechtigde 45+ers en inburgeraars. Aangezien deze doelen zich richten op het totale klantenbestand van de gemeente Bergen, dient onderscheid gemaakt te worden in het aantal personen dat gestimuleerd kan worden naar regulier werk en het aantal personen waarvan wordt verwacht dat maatschappelijke zelfredzaamheid het hoogste niveau is waarop personen duurzaam inzetbaar kunnen zijn.

Ook moet inzichtelijk worden hoe succesvol we zijn als gemeente. Om dit bij te houden zijn prestatie indicatoren belangrijk. De prestatie indicatoren worden ingedeeld in twee clusters.

Het **eerste cluster prestatie indicatoren** bestaat uit de **outputverdeelmaatstaven** van het Rijk. Voor de volledigheid worden deze hieronder nogmaals genoemd.

- het aantal vastgestelde inburgeringsvoorzieningen,
- het aantal vastgestelde duale inburgeringsvoorzieningen,
- het aantal behaalde inburgeringsexamens.
- het aantal ingekochte cursussen basiseducatie,
- het aantal VAVO trajecten,
- het aantal behaalde VAVO examens en
- het aantal behaalde staatsexamens NT1 of NT 2 .

Het **tweede cluster prestatie indicatoren** gaat over de **concrete resultaten** die de gemeente boekt met de ondernomen activiteiten. Deze indicatoren zijn bepaald aan de hand van de werkprocessen die ondersteund worden door de participatieladder. Het groeipotentieel dat een persoon heeft bepaald de mate waarin iemand inzetbaar is in de samenleving en op de arbeidsmarkt. Groei op de trede van de participatieladder wordt bepaald door het aantal stappen dat een persoon hierop maakt. Gemiddeld duurt een stap (bv van trede 3 naar trede 4) 1 jaar. Vervolgens dient nog onderscheid gemaakt te worden tussen personen die een groeipotentie hebben en personen die op een 'eindtrede' zitten van de participatieladder.

Op basis van bovenstaande gegevens worden de volgende prestatie indicatoren bijgehouden:

- Aantal personen dat een of meerdere stappen omhoog heeft gezet op de participatieladder
- Aantal personen dat een of meerdere stappen omlaag heeft gezet op de participatieladder
- Aantal personen dat binnen 1 jaar kan groeien op de participatieladder
- De gemiddelde uitkeringsduur van de deelnemers aan trajecten
- Aantal personen zonder groei of ontwikkelingspotentie
- Aantal personen dat na uitstroom op de arbeidsmarkt binnen een jaar weer terugkeert.
 - ✚ Het streven is om het aantal personen dat binnen een jaar weer terugkeert in de bijstand te behouden op 8% in 2011.
 - ✚ In 2012 wordt getracht de terugval te beperken tot 5% van het aantal personen dat na uitstroom op de arbeidsmarkt binnen een jaar weer terugkeert.

Ter vergelijking: het aantal personen dat na uitstroom op de arbeidsmarkt binnen een jaar weer terugkeert bij dezelfde gemeenteklasse.

Het landelijke gemiddelde van terugval van vergelijkbare gemeenteklasse bedraagt gemiddeld 22%¹⁰ (peildatum 31/12-2009)

Van de beste presterende gemeente (van de top 5 in de aanpak van de daling in het bijstandsvolume) bedraagt de gemiddelde terugval 20% (peildatum 31/12/2009)

De prestaties van de gemeente Bergen waren per (peildatum 31/12/2009) onder het landelijke gemiddelde van gemeenten in dezelfde gemeenteklasse namelijk: 8%¹¹.

5. Ambitie / Prestaties 2011 - 2013

In dit hoofdstuk worden de ambities van Bergen voor de korte en middellange termijn weergegeven.

5.1. Ambities/ Prestaties korte termijn (binnen 1 jaar)

Bergen zal op korte termijn investeren in die klantengroepen waarvan wordt verwacht dat personen zich nog verder kunnen ontwikkelen om de aansluiting op de arbeidsmarkt te vinden toegespitst op de doelgroepen benoemd in de participatievisie.

- **In 2011 zal het participatiebudget, onderdeel Re-integratie worden ingezet voor die mensen waarvan groeipotentieel is bepaald, zijnde 46% (circa 81 personen) van het totale klantenbestand.**

¹⁰ Bron: Kernkaart Werk en Bijstand van het Ministerie van Sociale Zaken en werkgelegenheid, geraadpleegd: 13-01-2010 (zie ook bijlage 5: Gemeenteprofiel Terugval). * ten tijde van het opstellen van het rapport waren de cijfers 2010 nog niet bekend.

¹¹ Bron: Kernkaart Werk en Bijstand van het Ministerie van Sociale Zaken en werkgelegenheid, geraadpleegd: 13-01-2010 (zie ook: gemeenteprofiel Terugval). ten tijde van het opstellen van het rapport waren de cijfers 2010 nog niet bekend.

- ✚ **In de leeftijdscategorie 16 – 27 jaar:** alle personen ingedeeld op trede 2 en 3 van de participatieladder (10 personen) zullen minimaal 1 trede opschuiven op de participatieladder.
- ✚ **In de leeftijdscategorie 28 – 44 jaar:** Alle personen met groeipotentieel (circa 33 personen) kunnen binnen 1 jaar, 1 trede opschuiven op de participatieladder. *Deze groep krijgt vanuit de participatievisie echter geen voorrang.*
- ✚ **In de leeftijdscategorie 45 – 65 jaar:** Alle personen met groeipotentieel (circa 38 personen) zullen binnen 1 jaar, 1 trede opschuiven op de participatieladder.
- **In personen zonder groeipotentieel wordt niet geïnvesteerd vanuit het participatiebudget.**
 - ✚ Personen zonder groeipotentieel (circa 53% - 94 personen) kunnen gebruik maken van voorziening die aansluiten bij aanpalende behoeften als omschreven in hoofdstuk 3 als de AWBZ, WMO, Schuldhulpverlening etc..
 - ✚ 12% van het klantenbestand zonder groeipotentieel (12 personen) leeft in een geïsoleerd bestaan. Voor deze personen is groeien op de participatieladder niet mogelijk. Deze mensen leven in een gesloten inrichting. In personen die leven in een gesloten inrichting wordt niet geïnvesteerd via het participatiebudget. In 2011 wordt onderzocht in hoeverre deze personen ondersteund kunnen worden via de WMO/ AWBZ.

5.2. Prestaties middellange termijn (3 – 5 jaar)

Bergen zal op lange termijn investeren in die klantengroepen waarvan wordt verwacht dat personen zich nog verder kunnen ontwikkelen om de aansluiting op de arbeidsmarkt te vinden. Hieronder worden de niet uitkeringsgerechtigden die onvoldoende maatschappelijk zelfredzaam zijn en de inburgeringsplichtigen zonder uitkering (nuggers).

- **Aan alle inburgeringsplichtigen met een uitkering wordt een inburgeringsaanbod gedaan.** Jaarlijks gaat het om 20 personen, opgedragen vanuit de taakstelling inburgering. Een inburgeringstraject duurt gemiddeld 3,5 jaar. Dat betekent dat voor deze personen gedurende deze periode geen zichtbare groei op de trede van de participatieladder aan te wijzen is. Voor deze groep zal het participatiebudget onderdeel inburgering worden ingezet.
- 60% van het klantenbestand met groeipotentieel is tenminste 1 of meer treden opgeschoven op de participatieladder.
- Jaarlijks stroomt 15% van het klantenbestand met groeipotentieel uit naar regulier werk, mits de arbeidsmarkt in 2011 aantrekt en de economische situatie zich niet nadelig ontwikkelt.

6. Uitvoering van het participatiebeleid

In dit hoofdstuk wordt aangegeven hoe uitvoering wordt gegeven aan de gestelde ambities in deze beleidsnota. De uitgangspunten voor de dienstverlening voor participatie zijn één intake, één aanspreekpunt één participatieplan met een mix van instrumenten.

6.1. Uitvoering

Iedereen die een beroep doet op ondersteuning van de gemeente voor een uitkering, inburgering, educatie, maatschappelijke participatie heeft één contactpersoon die aanspreekpunt is voor de klant. Voor de intake wordt de participatieladder gebruikt. Dit instrument biedt inzicht in de ontwikkeling van mensen, het groeipotentieel en stelt het

einddoel van participatie vast. Door gebruik van de participatieladder wordt een gezamenlijke taal gesproken. Daardoor kan iedere klantmanager beoordelen welke mate van ondersteuning een persoon nodig heeft. Daarnaast beschikt de klantmanager over jarenlange ervaring in het ondersteunen van deze doelgroep en wordt op basis van de klantintake en de gegevens over sociale/ medische indicatie een goed beeld gevormd over het groeipotentieel van de uitkeringsgerechtigden. Op basis van maatwerk wordt bepaald welke participatievoorziening ingezet moet worden voor het individu.

In 2011 wordt eveneens onderzocht wat de ondersteuningsbehoefte is van personen zonder groeipotentieel. Vervolgens dient te worden bekeken hoe in deze ondersteuningsbehoefte kan worden voorzien. Tot die tijd kunnen personen gebruik maken van participatievoorzieningen gericht op aanpalende behoeften zoals in hoofdstuk 3 is vermeld.

De verbetering van de dienstverlening en meer integrale benadering van de klant kost tijd en geld. Daarom is de participatieladder eerst bij het Team Werk en Inkomen geïmplementeerd. Op basis van de leerervaring van de consultants wordt bekeken hoe de participatieladder bij kan dragen aan een meer integrale intake van klantprocessen.

6.2. Registratiesystemen

De klantgegevens die verzameld worden dienen te worden gedocumenteerd in registratiesystemen. Ook deze klantgegevens geven inzicht in het gevoerde participatiebeleid. In het tweede helft van het kalenderjaar 2010 heeft de gemeente Bergen de informatie van de participatieladder in het automatiseringsapplicatie "GWS-4all" ingevoerd. Hierdoor kunnen behaalde resultaten achteraf daadwerkelijk meetbaar worden gemaakt.

Er wordt een groot voordeel behaald met het invoeren van de participatieladder omdat het UWV werkbedrijf en het ROC Horizon College ook zullen gaan werken met deze participatieladder. Door gezamenlijk hetzelfde instrument te gebruiken (de digitale participatieladder), kunnen partijen effectiever met elkaar kunnen communiceren en blijft een objectieve beoordeling voor de indeling op een trede van de participatieladder gewaarborgd. Dit doordat ook deze partijen op registratieniveau "dezelfde taal kunnen spreken". Gegevensuitwisseling dient plaats te vinden via een web-based informatiesysteem dat aan elkaar gekoppeld wordt. Door bestudering van deze resultaten in de voortgang van de klant op de trede van de participatieladder resultaten zichtbaar. In 2011 moet worden onderzocht hoe Bergen haar systeem zo kan inrichten dat de privacy gegevens van klanten worden gewaarborgd en dat digitale samenwerking met externe partijen mogelijk gemaakt kan worden.

6.3. Communicatie

Tenslotte zullen bewoners en maatschappelijke organisaties geïnformeerd moeten worden over de mogelijkheden van het participatiebeleid. Daarom zal ruim aandacht besteed worden aan communicatieaspecten. Hiervoor dient een communicatieplan opgesteld te worden. Daarin moet worden vastgelegd wie wanneer en waarover geïnformeerd wordt. De daadwerkelijke communicatie naar de volledige doelgroep over het aanbod sociale activering en re-integratie zal aanvangen in het eerste kwartaal 2012.

Afkortingenlijst Betekenis

AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BBL	Beroeps Begeleidende Leerweg: een beroepsopleiding in de vorm van werken & leren. Vier dagen per week werken in een bedrijf of instelling en één dag (of twee avonden) per week naar school
BOL	Beroeps Opleidende Leerweg: een beroepsopleiding waarbij een opleiding van 4 dagen in de week en een aantal dagen stage wordt gevolgd.
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen
ROC	Regionaal Opleidingen Centrum
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VAVO	Voortgezet Algemeen Volwassen Onderwijs
Wajong	Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten
WAO	Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering
WEB	Wet Educatie Beroepsonderwijs
WI	Wet Inburgering
WIJ	Wet Investeren Jongeren
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WNK	Werkgemeenschap Noord Kennemerland
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening

Begrippenlijst	Betekenis
Generaal Pardonner's	<u>Alle</u> asielzoekers die voor 1 april 2001 een asielaanvraag hebben gedaan en onafgebroken in Nederland zijn geweest, en in 2007 massaal een verblijfsvergunning kregen (Met uitzondering van asielzoekers die een oorlogsmisdaad hebben begaan of ernstige misdrijven hebben gepleegd).
GWS-4all	Automatiseringsapplicatie voor het registreren van klantgegevens.
Groeipotentieel	De mate waarin een persoon zich kan ontwikkelen op de trede van de participatieladder
Kwalificatieplicht	Jongeren hebben tot de leeftijd van 18 jaar de plicht om een volledig onderwijsprogramma te volgen, behalve als ze al een HAVO of MBO2 diploma hebben
Participatie	Vergroten van duurzame inzetbaarheid in de maatschappij en arbeidsmarkt, door activering via reïntegratie, inburgering en volwassen educatie.
Participatiebudget	De gemeentelijke middelen voor Volwassen educatie, Inburgering en Reïntegratie zijn per 1 januari 2009 gebundeld in het participatiebudget.
Participatie voorzieningen	Instrumenten om de participatie van mensen te bevorderen, als scholing, werk, vrijwilligerswerk en maatschappelijke activiteiten
Participatie ladder	Een meetinstrument om de mate van participatie van inwoners uit de gemeente in beeld te brengen en de effectiviteit van participatie (inzetbaarheid) te meten. Aan de hand van deze participatieladder kan bepaald worden welke instrumenten er nodig zijn om de kansen van de klant op de arbeidsmarkt te vergroten.
Startkwalificatie	Een startkwalificatie is het minimale opleidingsniveau dat nodig is om kans te maken op duurzaam werk op minimaal MBO niveau 2, HAVO, WMBO Theoretische Leerweg

BIJLAGEN

Bijlage 1: Participatie in relatie tot de verschillende beleidsterreinen en budgetten

Bijlage 2: De zes niveaus van participatie

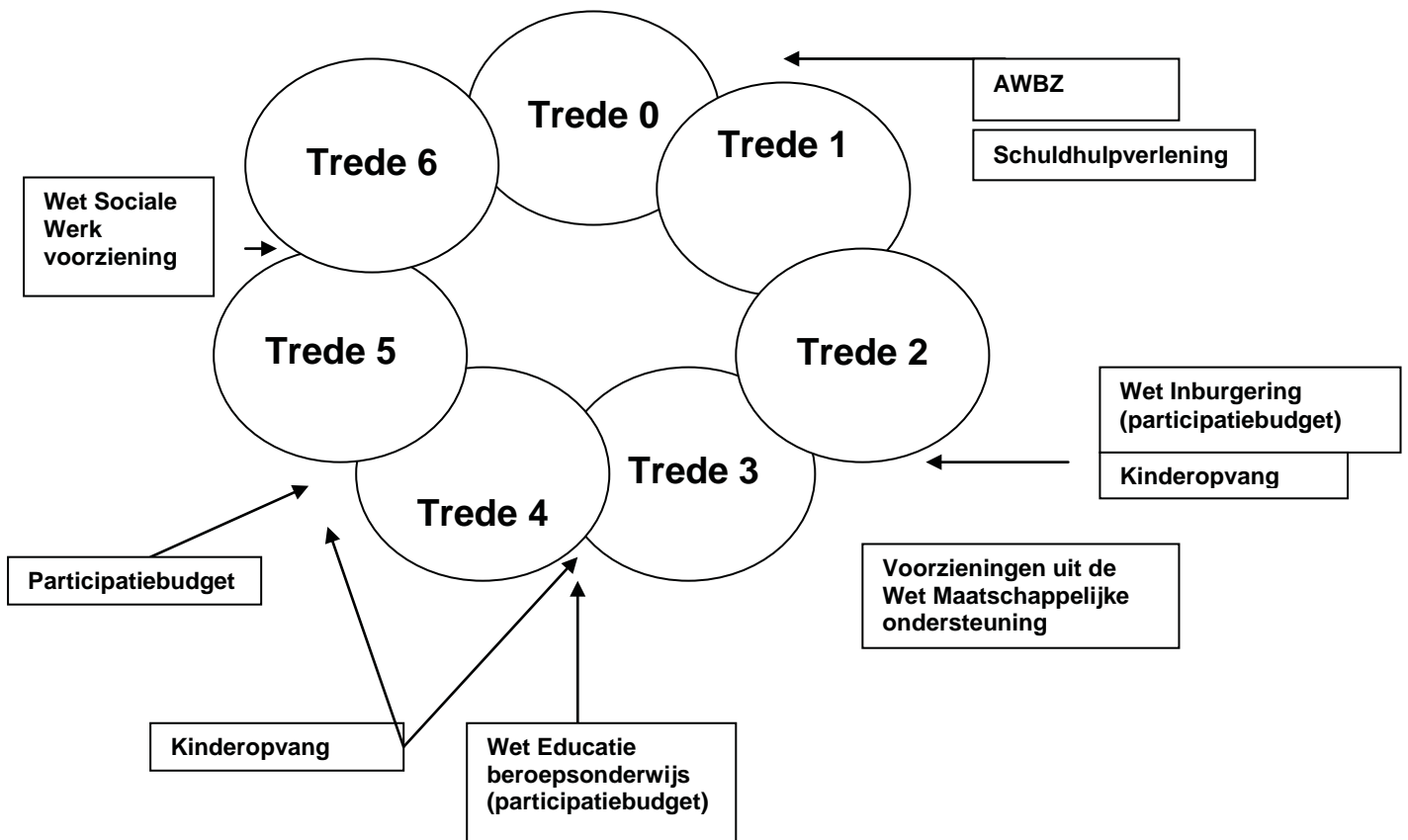
Bijlage 3: Vragenlijst intake Participatieladder

Bijlage 4: De participatievoorzieningen en prijzen

Bijlage 5: Resultaten van de Nul Meting

Bijlage 6: Gemeenteprofiel: Terugval.

Bijlage 1: Participatie in relaties met verschillende beleidsterreinen

Bijlage 2. De zes niveaus van participatie

6.	Betaald werk	Heeft een arbeidscontract met een werkgever of is zelfstandige zonder personeel. Deze persoon ontvangt geen aanvullende uitkering van gemeente of andere uitkeringsinstantie, geen Begeleiding bij werk en maakt geen gebruik participatie-instrumenten.
5.	Betaald werk met ondersteuning	Heeft een arbeidscontract met een werkgever of is zelfstandige zonder personeel en heeft nog een aanvullende uitkering. Deze persoon maakt gebruik van gemeentelijke participatieinstrumenten of werkt in WSW-verband of volgt een reguliere opleiding met arbeidscomponent, onder het niveau van de startkwalificatie.
4.	Ontbetaald werk	Heeft geen arbeidscontract, maar dragen wel een zekere mate van verantwoordelijkheid voor taken die zij verrichten. Deze personen lopen stage, of doen vrijwilligerswerk.
3.	Deelname aan georganiseerde activiteiten	Neemt deel aan georganiseerde activiteiten zoals verenigingen of opleiding. Dat kan zijn sociaal culturele activiteiten zijn, activiteiten in verenigingsverband maar ook cursussen en opleidingen, zij voeren geen taken uit met verantwoordelijkheden.
2.	Sociale contacten buitenshuis	Deze personen komen wel buiten de deur maar hebben vooral contacten met familie, vrienden en kennissen. Deze contacten vinden niet plaats in georganiseerd verband. De contacten beperken zich niet alleen tot functioneel contact met winkelpersoneel, hulpverlener etc.,
1.	Geïsoleerd	Heeft niet of nauwelijks contact met anderen dan Huisgenoten en hulpverleners. Zij participeren dus geheel niet in de samenleving.

Bijlage 3: Vragenlijst intake participatieladder

Datum meting			
Naam			
Adres			
Woonplaats			
Geboortedatum			
BSN Nummer			
Inkomenssituatie:	Bijstand	Nugger	Werkend

	Tredebepaling:	Nee	Ja
1	Heeft de klant een arbeidscontract of is de klant een zzp'er?	Ga naar vraag 3	Ga naar vraag 2
2	Krijgt de klant ondersteuning in de vorm van participatie-instrument, uitkering, WSW of reguliere opleiding?	TREDE 6	TREDE 5
3	Verricht de klant onbetaald werk met minimaal 1x per week contact met anderen?	Ga naar vraag 4	TREDE 4
4	Neemt de klant deel aan georganiseerde activiteiten met minimaal 1x per week contact met anderen?	Ga naar vraag 5	TREDE 3
5	Heeft de klant minimaal 1x per week contact met mensen die geen huisgenoten zijn?	TREDE 1	TREDE 2
	Overige vragen	Nee	Ja
	Heeft de klant een startkwalificatie?		Voeg kopie diploma toe
	Is bekend of de klant laaggeletterd is of kan dit eenvoudig worden vastgesteld?		
	Is de klant Inburgeringsplichtig?		
	Is de klant Inburgeringsbehoefstig?		
	Kan de klant binnen een jaar 1 of meer treden op de ladder stijgen?		Benoem het groeipotentieel
	Wordt er al een Participatie-instrument ingezet?		Benoem het instrument
	Is er sprake van een vrijstelling arbeids- en sollicitatieplicht?		
	Is er sprake van een vrijstelling inburgeringsplicht?		
	Adviseer ik een nieuw/aanvullend Participatie-instrument in te zetten?		
	Wanneer wil ik een vervolggesprek inplannen?		
	Datum Vervolg gesprek:		

Bijlage 4: Participatievoorzieningen en bijbehorende prijzen per trede van de participatieladder

Trede	Indeling	Organisatie	Participatievoorziening	Kosten
1	Geïsoleerd	<ul style="list-style-type: none"> ▪ GGD ▪ (OGGZ) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Belastbaarheidsonderzoek via SV-Land ▪ Medisch onderzoek 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ € 9636 ▪ € 600 per onderzoek
2	Sociale contacten buitenshuis	<ul style="list-style-type: none"> ▪ GGZ ▪ Brijder Stichting ▪ De Wering, ▪ Jeugdzorg, ▪ Schuldhulpverlening 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ WMO en lokaal gezondheidsbeleid: Productenboek 2010: ▪ Hulpverlening 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zie Motie uitwerkingen WMO prestatievelden ▪ € 1500 per traject (budget schuldhulpverlening)
3	Deelname aan georganiseerde activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stg. Inova Alkmaar, ▪ Stg. Vluchtelingenwerk ▪ Stg Welzijn Bergen ▪ Wijkgericht werk (wijkverenigingen) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ WMO Professionele Dagbesteding: Productenboek 2010: WMO en lokaal gezondheidsbeleid ▪ Inburgeringstrajecten ▪ Gastouderprojecten ▪ Vrijwilligerswerk ▪ Taalcursus NT1 - 2 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zie Motie WMO uitwerkingen prestatievelden ▪ € 3500 - € 5900 per traject ▪ € 3900 per traject ▪ € 1100 - € 5900 per traject
4	Ontbetaald werk	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vrijwilligers centrale, ▪ Stichting Vluchtelingenwerk ▪ Stg Welzijn Bergen ▪ Wijkgericht werken, ▪ Horizon College 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vrijwilligerswerk ▪ Maatschappelijke participatie ▪ Educatie ▪ VAVO 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kosteloos ▪ € 1100 - € 1400 per traject ▪ € 1100 - € 5900 per traject ▪ € 6500 per traject

5	Betaald werk met ondersteuning	<ul style="list-style-type: none"> ▪ UWV-Werkbedrijf, ▪ Snuffel stage, ▪ Emplooi ▪ WNK ▪ IN-Holland, ▪ Horizon College ▪ Clusius College, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jobhunting ▪ Jobcoaching ▪ Sollicitatietrainingen ▪ Stages ▪ Bemiddeling naar een “beschermde” werkomgeving ▪ Bemiddeling naar werkleerbanen via jongerenloket ▪ Basis educatie ▪ VAVO ▪ Focus2Move ▪ Regionaal Platform Arbeidsmarkt 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wordt uitgevoerd in eigen beheer. De doorberekening Personeelslasten, mogen niet ten laste komen van het participatiebudget ▪ € 1500 - 8500 ▪ 19.914 voor drie kalenderjaren ▪ € 1100 - € 5900 per traject ▪ € 6500 per traject ▪ € 8500 per traject ▪ € 17.900 op jaarbasis
6	Betaald werk	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jongerenloket ▪ Danzo, ▪ Horizon College, ▪ Espeq, ▪ Technische leer-werk bedrijven, ▪ WNK bedrijven 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bemiddeling naar regulier werk ▪ Bemiddeling naar een “beschermde” werkomgeving ▪ Trajecten Loon Boven Uitkering ▪ WWB Trajecten, ID/WIW/ LKS ▪ Uitstroompremies en inleenvergoedingen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wordt uitgevoerd in eigen beheer. De doorberekening Personeelslasten, mogen niet ten laste komen van het participatiebudget ▪ € 1500 -8500 ▪ € 340.865 (40 trajecten per jaar) ▪ € 145.363 (20 trajecten per jaar) ▪ € 14.099 (5 vergoedingen per jaar)

Bijlage 5: Resultaten Nul Meting

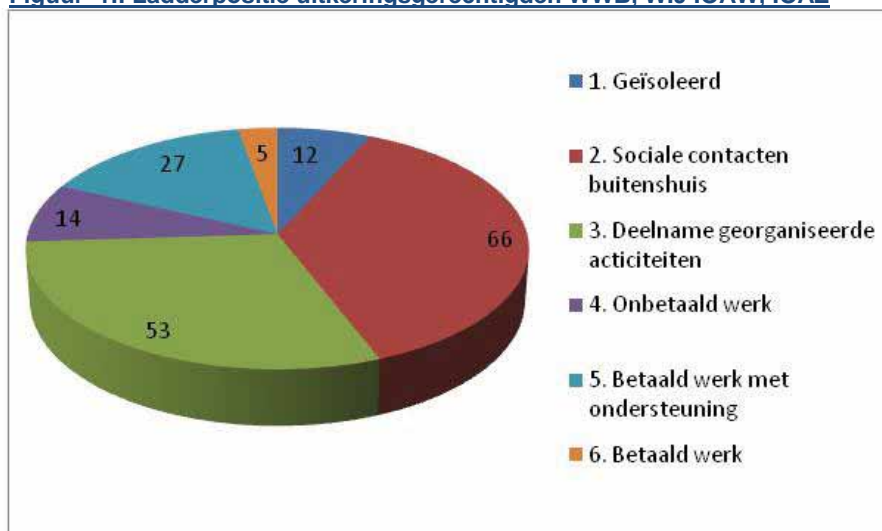
In dit hoofdstuk worden de resultaten weergegeven van de nulmeting van de participatieladder toegespitst op verschillende doelgroepen. In deze nul meting is het overgrote deel van het klantenbestand op de participatieladder ingedeeld (op peildatum 1 januari 2011 waren in totaal 175 personen van het totale klantenbestand van 193 personen ingedeeld op de participatieladder).

Participatieniveau van Uitkeringsgerechtigde WWB, WIJ IOAW, IOAZ.

Hieronder wordt een **totaaloverzicht** gegeven van klanten met een uitkering WWB, WIJ IOAW / IOAZ verdeeld over de trede van de participatieladder. De meeste klanten bevinden zich voornamelijk op trede 2 en 3 van de participatieladder. Voor deze personen is maatschappelijke zelfredzaamheid een eerste opstap op weg naar arbeidsparticipatie. Vaak vindt op basis van medisch onderzoek door een onafhankelijke arts een belastbaarheids diagnose plaats. Deze diagnose is bepalend voor het vinden van een geschikt activeringstraject.

Daarnaast geeft de WWB nog de mogelijkheid om (aan personen), op basis van medische of psychische gronden, een volledige of gedeeltelijke ontheffing te geven van de re-integratie plicht (sollicitatieplicht). Voor 40 personen van het klantenbestand geldt dat zij op dit moment een vrijstelling / ontheffing hebben van de re-integratieplicht. Voor deze groep mensen geldt dat zij het recht en de plicht hebben om deel te nemen aan de maatschappij bijvoorbeeld via scholing of vrijwilligerswerk. Als er geen sprake is van ontheffing van de re-integratieplicht dan dient de uitkeringsgerechtigden het overgrote deel van zijn dagbesteding bezig te zijn met zijn re-integratie. Een vrijstelling wordt afgegeven voor de duur van 1 jaar. Daarna dient opnieuw te worden bekeken of een persoon in aanmerking komt voor een vrijstelling.

Figuur 1.: Ladderpositie uitkeringsgerechtigden WWB, WIJ IOAW, IOAZ

Tabel 1.: Verdeling van klantkenmerken op de participatieladder

Klantkenmerken	trede_1	trede_2	trede_3	trede_4	trede_5	trede_6
Gemeentelijke uitkering	12	65	52	14	27	5
w.v. Inburgeringsplichtig	0	2	19	1	8	0
w.v. Vrijstelling arbeidsplicht	3	20	9	5	3	0

Vervolgens is bekeken hoeveel personen van het totale klantenbestand groeipotentieel hebben. Hieronder is per leeftijdscategorie aangegeven hoeveel klanten toegeleid kunnen worden naar de arbeidsmarkt.

Tabel 2.: Aantal personen met groeipotentieel per leeftijdscategorie

Leeftijdscategorie	Aantal Personen met een Uitkering	Waarvan met groeipotentieel	Waarvan zonder groeipotentieel
>16- < 27 jaar	10	10	0
> 27 jaar - < 45 jaar	46	33	13
> 45 jaar	119	38	81
Totaal	175	81	94

Uit bovenstaande tabel blijkt dat 81 personen groeipotentieel hebben en op termijn bemiddeld kunnen worden naar de arbeidsmarkt. 94 personen hebben geen groeipotentieel maatschappelijke zelfredzaamheid is voor hen het hoogst haalbare doel. Hierna volgt een uitwerking van het participatieniveau van personen per leeftijdscategorie. Tevens wordt een aangegeven welke participatievoorzieningen voor de doelgroep kunnen worden ingezet.

Vervolgens is bekeken hoeveel personen in 2010 een aanbod tot maatschappelijke activering hebben gehad en welke personen op de eindtrede van de participatieladder bevinden, namelijk:

- **12 personen** (ingedeeld op trede 1) verblijven in een gesloten inrichting. 10 personen in deze categorie hebben daarom **geen groeipotentieel** en nemen om die reden niet deel aan de samenleving of arbeidsmarkt. Van 2 personen wordt verwacht dat zij nog één trede kunnen groeien op de trede van de participatieladder.
- Aan **30 personen met groeipotentieel** op de participatieladder een participatievoorziening wordt aangeboden gericht op arbeidsinschakeling
- Aan **145 personen geen re-integratietraject of zorgtraject** wordt aangeboden.

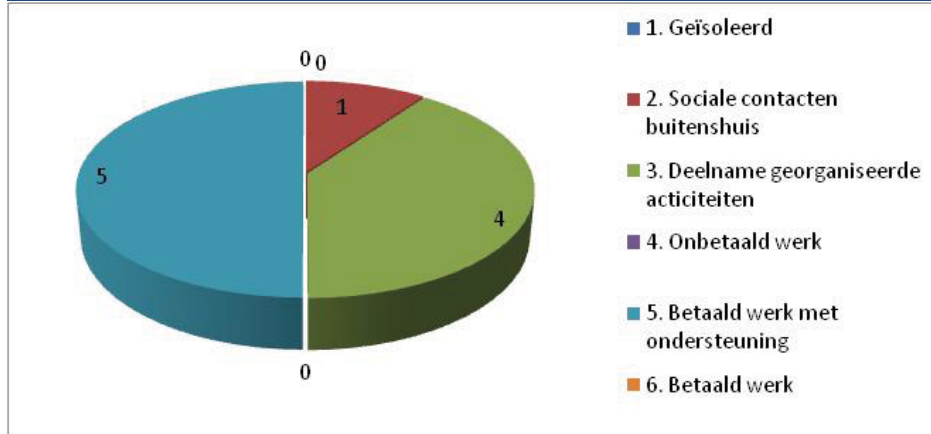
Voor het overgrote deel van het klantenbestand geldt dat het gaat om moeilijk bemiddelbare personen die niet direct toe geleid kunnen worden naar de arbeidsmarkt. Klanten hebben te maken met multi –problematiek. Daarnaast is de doelgroep 45+ moeilijk te bemiddelen omdat zij gedurende een lange periode aan de kant hebben gestaan en door hun leeftijd minder snel door werkgevers worden aangenomen. Door de hoge kosten van Focus2Move en de variëteit aan problemen waar deze doelgroep mee te maken heeft, heeft niet iedere uitkeringsgerechtigde in 2010 deelgenomen aan trajecten gericht op arbeidsinschakeling of het verbeteren van de eigen zelfstandigheid in de samenleving.

Participatieniveau van Uitkeringsgerechtigde WIJ: jongeren: 16 – 27 jaar.

De gemeente Bergen heeft op dit moment 10 jongeren in de WIJ.

Hiervan volgen 4 jongeren een inburgeringstraject, 1 jongere wordt maatschappelijk geactiveerd, en 5 jongeren werken parttime en krijgen een inkomensvoorziening aangevuld tot de inkomensgrens. Dit wordt eveneens weergegeven in onderstaande taartdiagram. Deze jongeren kunnen allemaal uitstromen naar trede 6 van de participatieladder.

Figuur 2.: Ladderpositie uitkeringsgerechtigden WIJ: Jongeren in de leeftijdscategorie 16 – 27 jaar)

Voorzieningen voor jongeren

Actieplan Jeugdwerkgelegenheid

Met ingang van 1 januari 2010 is regionaal het Actieplan Jeugd- werkgelegenheid 2009 - 2011 geformuleerd. Uitgangspunt van dit actieplan is dat jongeren zo snel mogelijk terugkeren naar school of aan de slag gaan op de arbeidsmarkt. Per 1 juni 2010 heeft de gemeente Bergen zich aangesloten bij het regionale jongerenloket dat fungeert als eerste aanspreekpunt voor deze groep. Werkcoaches van het UWV Werkbedrijf, klantmanagers van het Regionaal Meld en Coördinatiepunt (RMC) alsmede klantmanagers van regionale gemeenten Noord Kennemerland vestigen zich op één locatie, te Alkmaar. Zodoende worden jongeren vanuit één centraal punt bediend met een werkleeraanbod. Voorts werkt dit jongerenloket (via het speciaal daarvoor opgerichte samenwerkingsverband Talent voor Techniek) nauw samen met de regionale opleidingsbedrijven, waardoor zij een ruim aanbod aan leerwerktrajecten hebben.

Voortgezet Volwassenonderwijs (VAVO)

Voorts kunnen jongeren die niet kunnen deelnemen aan de arbeidsmarkt vanwege het ontbreken van een startkwalificatie via het Volwassenonderwijs (VAVO) alsnog hun startkwalificatie halen. Het behalen van een startkwalificatie is noodzakelijk om zo snel mogelijk terug te keren naar het arbeidsproces. Een startkwalificatie is het minimale opleidingsniveau dat nodig is om duurzaam deel te nemen aan het arbeidsproces op het minimale opleidingsniveau MBO 2. Indien jongeren niet terug naar school kunnen, dan is een combinatie van leren en werken eveneens een mogelijkheid. Deze zogenoemde BBL trajecten (beroepsbegeleidende leerweg) of BOL trajecten (beroepsopleidende leerweg) kunnen dan een uitkomst bieden. Een jongere volgt dan een aantal dagen per week een opleiding en de resterende dagen is hij/zij aan het werk bij een werkgever. Bij een BBL traject ontvangt de klant salaris conform CAO bepalingen. Bij een BOL opleiding hoort vaak een vorm van studiefinanciering of stagevergoeding. Indien dit niet toereikend is om in de kosten van het levensonderhoud te kunnen voorzien wordt het inkomen aangevuld met een inkomensvoorziening tot aan de bijstandsnorm.

Focus2Move

Voor jongeren met psychisch, verstandelijke of fysieke belemmeringen wordt een leerwerktraject "Focus2Move" aangeboden. Via dit leerwerktraject kunnen jongeren naast het opdoen van werkervaring (i.s.m. een hulpverleningsinstantie), gelijktijdig leren omgaan met hun psychisch of fysieke problemen.

Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid Noord Holland Noord

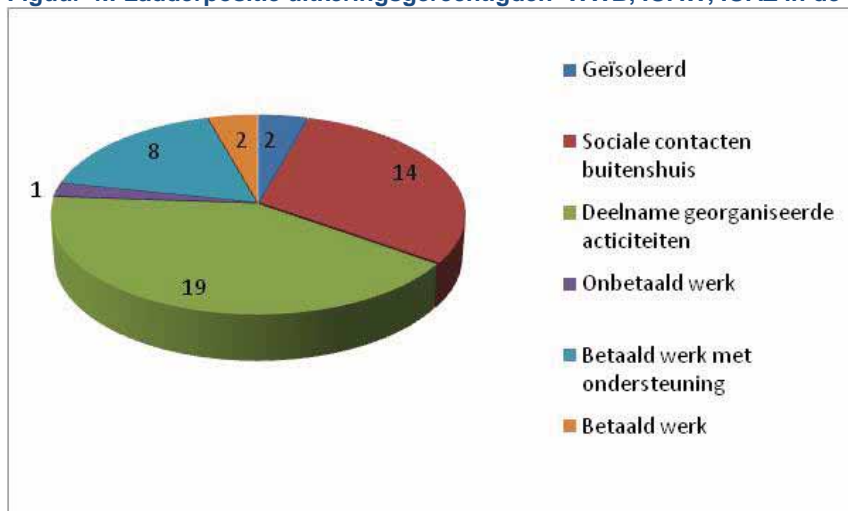
Verder maakt de gemeente Bergen gebruik van haar aansluiting bij het Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid Noordholland Noord om de jeugdwerkloosheid te bestrijden. Dit platform

verzamelt relevante arbeidsmarktinformatie over onder andere de jeugdwerkloosheid in de gemeente Bergen, signaleert tekorten en knelpunten en organiseert kennisbijeenkomsten.

Participatieniveau uitkeringsgerechtigden WWB, IOAW, IOAZ: 28 – 44 jaar.

In de leeftijdscategorie 28 – 44 jaar zijn er relatief veel uitkeringsgerechtigde met groeipotentieel (33) personen. Voor deze personen kunnen de participatievoorzieningen genoemd in de volgende paragraaf eveneens worden ingezet. Voor 13 personen is een traject gericht op de arbeidsmarkt (nog) niet aan de orde is. Deze groep is gebaat bij een traject gericht op maatschappelijke zelfredzaamheid.

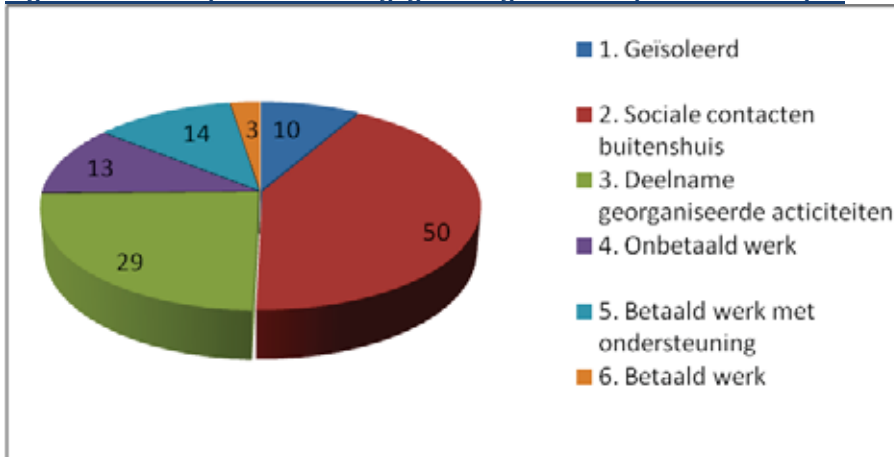
Figuur 4.: Ladderpositie uitkeringsgerechtigden WWB, IOAW, IOAZ in de leeftijdscategorie 28 – 44 jaar

Participatieniveau uitkeringsgerechtigden WWB, IOAW, IOAZ in de leeftijdscategorie van 45 jaar en ouder.

Kijkend naar het huidige klantenbestand, kan worden geconcludeerd dat zo'n 70% (119 personen) van het totale WWB klantenbestand dat is ingedeeld op de trede van de participatieladder (175) bestaat uit bijstandsgerechtigden boven de 45 jaar. De treden van de participatieladder geven ook hier de afstand tot de arbeidsmarkt aan. De 45+ers participeren voornamelijk op trede 2 en 3. Zij hebben behoefte aan sociale of maatschappelijke activering om weer te kunnen deelnemen aan de samenleving / arbeidsmarkt. Als er sprake is van een taal of opleidingsachterstand dan wordt *scholing (algemene educatie)* aangeboden. Heeft een persoon geen fysieke contacten in wijk en buurt, dan wordt bekeken bij welke activeringsclub of vereniging persoonlijke deelname kan worden gerealiseerd. Bergen investeert op deze manier ook in mensen voor wie de weg naar regulier werk nog lang is. Echter de focus ligt op personen waarvan wordt verwacht dat zij zich nog verder kunnen ontwikkelen richting arbeidsmarkt. Het gaat hierbij dan om 38 personen. Voor 81 personen is een traject gericht op de arbeidsmarkt (nog) niet aan de orde. Deze groep is gebaat bij een traject gericht op maatschappelijke zelfredzaamheid.

Figuur 6.: Ladderpositie uitkeringsgerechtigden WWB personen > 45 jaar

Voorzieningen voor 45+ers

Maatschappelijke participatie

Momenteel zijn de voorzieningen om maatschappelijke participatie vorm te geven nog beperkt. Er is op kleine schaal contact met Stichting Vluchtelingenwerk, Stichting Welzijn Bergen, De Wering, GGD, OGGZ, en verzorgingshuis Oudtburgh. Dat betekent dat de gemeente de mogelijkheid om deel te nemen aan de samenleving verder zal onderzoeken. Zo dienen er activiteiten gecreëerd te worden om de doelgroep méér te mobiliseren en te stimuleren. In het kalenderjaar 2011 zal onderzocht worden welke activiteiten kunnen worden opgezet in samenwerking met externe partijen zoals met het Centrum voor Jeugd en Gezin en de verschillende wijkverenigingen.

Voor klantengroepen met meervoudige problematiek (zoals drugsverslaving, schulden en sociale problemen) is een succesvolle samenwerking gestart met WNK bedrijven op het gebied van reïntegratie¹².

Schuldhulpverlening

Eén van de belemmeringen die de uitkeringsgerechtigden hinderen om een baan te vinden is het hebben van schulden. Op 1 juli 2011 zal de wet 'gemeentelijke schuldhulpverlening' in werking treden. De gemeente moet dan een beleidsplan en een verordening vaststellen over de wijze waarop schuldhulpverlening binnen de gemeente wordt vormgegeven. Door gecombineerde trajecten op te starten voor schuldsanering in combinatie met het wegnemen van de problemen die de schulden veroorzaken wordt een blijvende oplossing gezocht om personen duurzaam te kunnen laten deelnemen aan de samenleving.

Beroepsgerichte oriëntatie/ onderwijs

Personen kunnen eveneens maatschappelijk geactiveerd worden door werknemersvaardigheden te ontwikkelen. Dat betekent dat de gemeente een brug zal moeten slaan tussen het veld van maatschappelijke activering en de uiteindelijke participatieplaats. Gedacht kan worden aan beroepsoriëntatie of het opbouwen van arbeidsritme door middel van stage bij een lokale of regionale werkgever. Voor deze beroepsoriëntatie werkt de Gemeente Bergen samen met Olympia Uitzendbureau, Vomar Voordeelmarkt en het Groenteverwerkingsbedrijf Vezet.

¹² WNK bedrijven is succesvol in het begeleiden en bemiddelen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Trajecten die WNK bedrijven biedt zijn: *loon boven uitkering*; gericht op een snelle reïntegratie op de arbeidsmarkt en *focus2move*; gericht op mensen die vanwege psychische of lichamelijke belemmeringen een afstand tot de arbeidsmarkt ervaren.

Wanneer iemand nog niet volledig klaar is om te werken of niet naar een reguliere baan kan uitstromen wordt een toeleidingstraject naar arbeid via het WNK bedrijf opgestart. Het WNK voert gesubsidieerde arbeid uit voor de gemeente Bergen. Een werkgever krijgt via WNK een compensatie in de vorm van loonkostensubsidie. WNK blijft verantwoordelijk voor de individuele begeleiding van de klant. De klant kan ook tijdelijk in dienst komen bij WNK bedrijven om in een 'beschermde werkomgeving' beroepsvaardigheden te kunnen opdoen.

Sociale Werkvoorziening

Mensen met een lichamelijke, psychisch of fysieke beperking, die niet werkzaam kunnen zijn in het reguliere arbeidsproces (zo'n 3% van de uitkeringsgerechtigden in de gemeente Bergen), kunnen een "SW indicatie" krijgen. Een SW indicatie¹³ geeft aan in welke mate een persoon nog arbeid kan verrichten in een beschermde werkomgeving. Voor de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening heeft de gemeente Bergen in samenwerking met de Regio gemeente Noord Kennemerland het Visiedocument "Regie en uitvoering van de WSW in Noord Kennemerland" vastgesteld. De gemeentelijke verordeningen voor het wachtlijstbeheer zijn hierop aangepast. Op peildatum 1 november 2010 had de Gemeente Bergen 6 personen op de WSW wachtlijst staan. De wachttijd van een persoon met een SW indicatie bedraagt 1 tot ruim 4 jaar. Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft in het derde kwartaal van 2010 een pilot Loondispensatie opgestart. Bergen neemt via de Gemeenschappelijke Regeling van het WNK deel aan deze pilot. Doel van de pilot is het bevorderen van de arbeidsparticipatie van mensen met een beperkte loonwaarde. Werkgevers zullen salaris aan de werknemer betalen voor de "loonwaarde" die een uitkeringsgerechtigde heeft. De loonwaarde staat gelijk aan het percentage van de arbeidsprestaties dat deze personen kunnen leveren. Indien het salaris niet toereikend is wordt het inkomen aangevuld met een uitkering van de gemeente.

Wet Inburgering

Landelijk is afgesproken dat er 47.000 trajecten op jaarbasis worden ingezet. De gemeente Bergen moet hiervan 20 inburgeringstrajecten per jaar inzetten. Om de doelstelling genoemd in de participatievisie te bereiken zal de gemeente Bergen boven de landelijke taakstelling van 20 trajecten, 10 extra trajecten inzetten per kalenderjaar. De groep inburgeraars die in aanmerking komen bestaan niet alleen uit vluchtelingen maar ook uit niet inburgeringsplichtige uitkeringsgerechtigden. Indien de inburgeringsplichtigen niet voldoen aan zijn inburgeringsplicht kan dat gevolgen hebben voor zijn verblijfstatus.

De rekenkamer heeft uitgewezen dat het succesvol afronden van een inburgeringstraject geen garantie biedt voor het vinden van een baan. Daarom zet gemeente Bergen de komende jaren in op duale trajecten, waarbij de combinatie van het leren van de nederlandse taal en het opdoen van werkervaring centraal staat. De gemeente Bergen heeft hiervoor samenwerkingsafspraken gemaakt met Stichting Inova Alkmaar.

Stichting Inova Alkmaar voerde in het kalenderjaar 2010 het gemeentelijke inburgeringsbeleid uit op basis van de Wet Inburgering zoals die gold vanaf 1 januari 2010. In het kalenderjaar 2010 is aan 30 inburgeraars een inburgeringstraject aangeboden. Daarvan is 80% (24 trajecten) dual ingesteld. Deze prestatie is gekoppeld aan een meting van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu in het kader van het behalen van de landelijke taakstelling.

Wet Educatie en Beroepsonderwijs

De gemeente Bergen ontvangt € 167.188 voor volwasseneducatie, dat deel uitmaakt van het participatiebudget. Tot 2013 moeten deze middelen verplicht worden besteed bij het ROC. Daarna treedt de marktwerking in. De gemeente Bergen heeft met het ROC Horzion College

¹³ SW indicatie: indicatie voor werkplek in een beschermde werkomgeving

een overeenkomst afgesloten waarin een specifiek opleidingsaanbod voor de volgende doelgroepen wordt afgenomen:

- Deelnemers die een tweede kans grijpen om deelcertificaten en diploma's VMBO theoretische leerweg, HAVO willen halen voor het verkrijgen van een startkwalificatie
- Ex-inburgeraars die hun taalvaardigheden verder willen verbeteren na het behalen van hun inburgeringsexamen
- Alfabetiseringscursussen voor Laaggeletterde Nederlandssprekenden
- Cursussen voor het opdoen van vaardigheden die nodig zijn voor sociaal maatschappelijk functioneren.

Zoals in de voorgaande paragraaf "Wet Inburgering" is beschreven wil de gemeente Bergen zoveel mogelijk inzetten op duale trajecten. Dat betekent dat er zoveel mogelijk sprake dient te zijn van een combinatie leren van de Nederlandse taal alsmede en sociaal/maatschappelijke activering of het opdoen van werkervaring. Een andere mogelijkheid kan ook zijn dat het opleidingsniveau van een inburgeringsplichtige niet voldoende aansluit bij de Nederlandse opleidingsvereisten. Dat betekent dat deze persoon verder bijgeschoold dient te worden. De producten die bij het Horizon College worden afgenomen dragen in grote mate bij aan de sociale vaardigheden van deze doelgroep.

Daarnaast is het behalen van tenminste een startkwalificatie een vereiste om te kunnen deelnemen aan het arbeidsproces. Aan jongeren (voortijdige schoolverlaters) in de leeftijdscategorie 16-27 jaar wordt een tweede kans geboden om een startkwalificatie te behalen. Het behalen van een startkwalificatie is van groot belang voor een duurzame arbeidsplaats in de maatschappelijke samenleving. Daarom wordt tot 2013 ingezet op het alsnog behalen van een startkwalificatie door het volgen van een opleiding VMBO theoretische leerweg en een HAVO opleiding.

Door het wegnemen van persoonsgebonden belemmeringen en de inzet van het participatiebudget worden de kansen op de arbeidsmarkt vergroot.